

>> NÉZZÜK EGYÜTT...

ORSZÁG LILI képeit!

Ország Lili sok-sok festményén betűk láthatók. Ékírásjelek, hieroglifák, perzsa és ógörög, leggyakrabban héber betűk. Aki nem ismeri az ókori nyelveket, az is érzi, hogy az írásos üzenet fontos része a látványnak. De mi az üzenet, és hogy üzenhet egy festő olyan eszközökkel, amelyek konkrét jelentését kevesen ismerik?

A tragikus sorsú Ország Lili legfőbb kapaszkodója a sokféle kultúra volt. Szorongásait és fel-felsejlő vágyait is – például, hogy gyereke legyen – a kultúra elemeivel fejezte ki. Megtapasztalta, milyen lehetőségeket kínál, és milyen terheket ró az emberre a többnemzetiségű, többféle vallású család. Ungváron született – akkor Csehszlovákiához tartozott a város. 1944-ben viszont magyar állampolgár volt, és zsidó származásúként édesanyjával együtt marhavagonba zárták, a szerelvényt már el is indították a haláltábor felé. Ország Lili úgy emlékezett megmenekülésükre, hogy anyja felfeszítette a vagon alját, kilökte őt, és maga is kiugrott. A háború végéig Budapesten bujkált a család – és megmenekültek! Apja – hogy mentse a menthetőt – visszament az ungvári házba, de innentől nyoma veszett. Ungvárt közben a Szovjetunióhoz csatolták, s az apa valószínűleg egy szovjet táborban halt meg.

Ország Lili kisgyerekként is festő akart lenni. 1945-től a képzőművészeti főiskolára járt, korai képein tanára, Szőnyi István hatása érződik. Az ötvenes években hátborzongató látomásokat festett modern nyugat-európai művészek szellemében. 1960-tól haláláig az Állami Bábszínház díszlet- és bábtervezőjeként kiváló művészekkel dolgozott.

A sok nyelven beszélő-olvasó, rendkívül művelt Ország Lili *képzeletében* összekapcsolódtak az emberiség legősibb mítoszai, írásos emlékei, a különböző épületek, falak, feliratok. De még a *labirintus*-mitológiákat is ötvözte a 20. századi tudománnyal-technikával, hiszen elbűvölték az áramkörök rajzolatai.

Itt a bal oldalon, az *Agyagtábla* című kép úgy modern, hogy évezredek történetét sűríti. A tagolt, ablakokba rendezett betűtöredékek a bibliai Tízparancsolatra vagy a papirusztekercsekre, pergamenre rótt szent szövegekre utalnak. Mindenesetre olyan ősi *tudásra, törvényre*, ami a mai ember életében is fontos lehetne.

A poszteren látható *Aranyváros* mintegy a festő „változata” Jeruzsálem nevére. Jeruzsálem a zsidók számára „a szépség koronája”, amelyben „Isten dicsősége ragyog”. A mohamedánok szerint itt történt Mohamed különös éjszakai utazása egy csodaállaton. A keresztényeknek Jézus keresztre feszítésének és feltámadásának helyszíne. Jeruzsálem tehát a városok városa: aranyváros. A rengeteg háború, pusztítás és gyűlölködés ellenére évezredek óta reményt is kínál, hogy

egyszer mindenki megérti: a többféleség óriási, megbecsülendő kincs. Aki kíváncsian fordul más kultúrájú, más hitű embertársai felé, maga is gazdagodik.

Az ötvenes évek végén festett *Vidám város* - bár jellegzetesek a motívumok - egészen más hangulatú. Ország Lili életművének egyedi darabja. Szerinted valóban *vidám* helyről ad képet? Mintha itt a betűk helyén lennének a fehér foltok, pöttyök - te játékosnak érzed ezt?

